

3 KUNNAN STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Hallintokunnissa budjetoinnissa ja tilinpäätöksessä strategiset tavoitteet on huomioitu.

Strategiaa on toteutettu laajamittaisesti, talousarviossa asetetut vuositavoitteet on kytketty kuntastrategiaan. Yleisellä tasolla tarkastuslautakunta toteaa, että asetettujen tavoitteiden toteuma on hyvällä tasolla. Tarkastuslautakunta kuitenkin ehdottaa, että jatkossa tavoiteasetantaa edelleen kehitettäisiin määrittelemällä tavoitteille mitattavat mittarit niiden tavoitteiden osalta, jossa tämä on mahdollista. Esimerkiksi: tavoite: toteutetaan palautekysely, mittari: palautekyselyn arvosana vähintään 4 skaalalla 1-5.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeisiin, jotka ovat vuodelta 2014, ohjeiden päivitystä suositellaan.

Tarkastuslautakunta esittää tyytyväisyytensä alueidenhoidon tasosta ja option käytöstä

Vastine:

Tilinpäätöksessä käytössä olleet tavoitetaulukot on laadittu kuntastrategian uudistamisen jälkeen lähtökohtaisesti nimenomaan siten, että tavoitteet olisivat mahdollisimman hyvin mitattavissa. Useimpien asetettujen tavoitteiden luonteesta johtuen tavoitteiden toteutuminen on nykyisessä mallissa kuvattu yleensä asteikolla: toteutunut – ei toteutunut. Tulevaisuudessa tavoitteiden asetantaa voidaan ja tulee siis kehittää edelleen siten, että tarkastuslautakunnan esittämä entistä tarkempi seuranta on mahdollista.

Hyvinvointilautakunnan osalta tulosalueiden tavoitteet ja mittarit on tarkistettu keväällä 2024 yksiköitten johtajien ja tulosalueista vastaavien työntekijöiden toimesta.

Tekninen toimi pyrkii osaltaan kehittämään mitattavia mittareita.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje uusitaan vuoden 2025 aikana. Uusittu hallintosääntö, joka sisältää myös tähän liittyen päivityksiä, hyväksytään tavoiteaikataulun mukaisesti joulukuun 2024 valtuustossa.

4 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Joukkoliikenteelle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Joukkoliikenteen käyttäjämäärän ja palvelutason kehitykseen ei ole otettu tilinpäätöksessä kantaa. Kuinka kunta voisi kehittää joukkoliikennepalvelun tehokkuuden mittaristoja?

Rakennusvalvonnan tavoitteissa jäätiin budjetoiduista talouden suhdannevaihteluiden vuoksi.

Lautakunta on huolissaan hyvinvointivajeen tasapainottamisesta ja kiinnittää erityistä huomiota nuorten kasvaneeseen pahoinvointiin ja päihdemyönteisyyden kasvuun nuorison keskuudessa.

Vastine:

Joukkoliikenteen palvelutason määrittelytyö on käynnissä ja tavoitteena on, että se valmistuu vuoden 2024 aikana. Keskustellaan henkilökuljetusyksikön kanssa siitä, miten saataisiin kehitettyä toimivat joukkoliikennepalvelun tehokkuuden mittarit.

Hyvinvointivajeeseen liittyen hyvinvointipalveluissa on vahvistettu ennaltaehkäisevää toimintaa, otettu käyttöön uusia toimenpideohjelmia sekä panostettu henkilöstöresurssiin (koulusosionomi, koulunuorisotyöntekijä). Toimialoilla vahvistetaan myös moniammatillista yhteistyötä. Lasten ja nuorten maailmaa koskettaviin ilmiöihin pyritään tarttumaan oikea-aikaisesti. Työ on kuitenkin jatkuvaa ja toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti.

4.4 Kunnan talous

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kunnan vahvaan tulokseen, mutta toteaa kuitenkin, että kuntatalous tulee tiukkenemaan tulevina vuosina, joka myös on todettavissa kunnan taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026. Tämän takia on tärkeää jatkossakin panostaa toimiin, jotka tehostavat toimintaa, jotta kunnan talous pysyy kuntalain mukaisessa tasapainossa

Vastine:

Kunnan taloudellinen tilanne on vahvistunut melko voimakkaastikin vuosien 2020-2023 aikana. Talouteen on syntynyt jonkin verran puskuria kertyneiden ylijäämien sekä melko maltillisen lainakannan myötä. Kunnan talous on näinä vuosina ollut erinäisistä kertaeristä huolimatta rakenteellisesti ylijäämäinen. Rakenteellinen ylijäämä ja tasapaino johtuu pääasiassa kunnan edullisesta kustannusrakenteesta. Esimerkiksi toimintakulut per asukas -mittarilla laskettuna Pyhtään kustannusrakenne on ollut maan edullisimpia.

Tästä seikasta ja kehityksestä on välttämätöntä pitää kiinni myös tulevaisuudessa. Tämä varmistetaan arjen valintojen lisäksi myös strategisella tasolla esimerkiksi siten, että kunnanhallituksen hyväksymissä kunnan strategiaohjelmissa linjataan kunnan etsivän palvelujen tuottamisessa aina kokonaistaloudellisesti edullisinta tuottamistapaa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ulkoistetun palvelun tehokkuus ja mahdollisuus selvitetään aina uutta palvelua aloitettaessa. Kunnan kaikki toimialat ja yksiköt ovat sitoutuneet muun toiminnan ohella myös tehokkaaseen taloudenpitoon.

Kuntatalous tulee kiristymään tulevina vuosina. Ja tämä saattaa vaatia kunnalta myös talouden tasapainottamiseen tähtäviä erityistoimenpiteitä. Toimenpiteiden tarvetta tarkastellaan ennen kaikkea aina talousarviovalmistelun yhteydessä.

5 HENKILÖSTÖ

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota koulutuspalveluiden ostoihin, jotka ovat vuodesta 2021 tuplaantuneet ollen tilikaudella 2023 81,6 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta on erittäin huolissaan kunnan sairauspoissaolojen jatkuvasta kasvusta. Yhä isompi osa sairauslomista johtuu mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöistä. Millä tavalla kunta voisi paikallistaa sairauslomien juurisyitä ja ehkäistä näiden syntymistä?

Vastine:

Koulutuspalvelujen ostojen toteumaan sisältyy tilinpäätöksessä 2023 valitettavasti tiliointivirhe. Koulutuspalveluihin on tiliöity henkilöstön koulutuspalvelujen lisäksi myös koulutukseen liittyvien asiakaspalvelujen ostoa. Summa on näin ollen kasvanut raportoinnissa, vaikka todellinen henkilöstökoulutuksen toteuma ei liene kasvanut. Asiaan on reagoitu selkeyttämällä tiliointiä vuoden 2024 osalta.

Kunnan johdolla on melko tarkka ja ajantasainen kuva poissaolojen syistä. Kunnan henkilöstömäärän ollessa melko pieni, on todettava, että yksittäiset pitkät poissaolot vaikuttavat usein merkittävästi myös kokonaispoissaolopäivien määrään. Tällaisten poissaolojen ehkäisy ei usein ole käytännössä mahdollista. Mutta siltä osin kuin poissaolot ovat ehkäistävissä, on todettava, että vaikka poissaolojen syy on melko hyvin tiedossa ja selvitettävissä, on oikeanlaisten toimenpiteiden määrittäminen ja kohdentaminen pelkkää syiden selvittämistä vaikeampaa.

Kunnassa on viime vuosina pyritty kiinnittämään huomiota henkilöstön hyvinvointiin esimerkiksi henkilöstökyselyyn liittyvillä toimenpiteillä sekä vahvistamalla henkisen hyvinvoinnin palveluvalikoimaa työterveyshuollossa. Enemmänkin varmasti voidaan tehdä. Henkilöstön hyvinvointi ei aina johdu ns. näkyvistä toimenpiteistä, vaan monesti organisaatiokulttuuriin ja työyksiköiden olosuhteisiin liittyvät asiat ovat vähintään yhtä tärkeitä. Kunnan tulee työnantajana varmistaa esimerkiksi, että yksiköt on mahdollisuuksien mukaan resursoitu siten, että työn kuormittavuus on sopiva. Lisäksi voidaan ja tulee panostaa esihenkilötyön vahvistamiseen. Henkilöstön hyvinvointi säilyy vuodesta toiseen kunnan erittäin keskeisenä painopistealueena.

Hyvinvointilautakunnan osalta on panostettu henkilökunnan osallisuuteen sekä koulutuksen eli ammattitaidon vahvistamiseen. Henkilökunnalle tarjotaan aktiivisesti työterveyden palveluita, etenkin mielen hyvinvointiryhmän palveluita. Käytettävissä on ollut myös henkilöstön hyvinvointiin liittyvä Auntie-verkkopalvelu. Yksilötasolla on hyödynnetty myös työnohjausta. Kaikissa tulosityksiköissä on toteutettu tyhy -toimintaa, sekä kokonaisina päivinä, mutta myös lyhytkestoisina toimintoina. Poissaolojen trendi noudattaa kansallista kaavaa, ja kertoo siten myös osaltaan yleisestä yhteiskunnallisesta tilanteesta.